

Berkelpad etappe 3: Lochem - Borculo

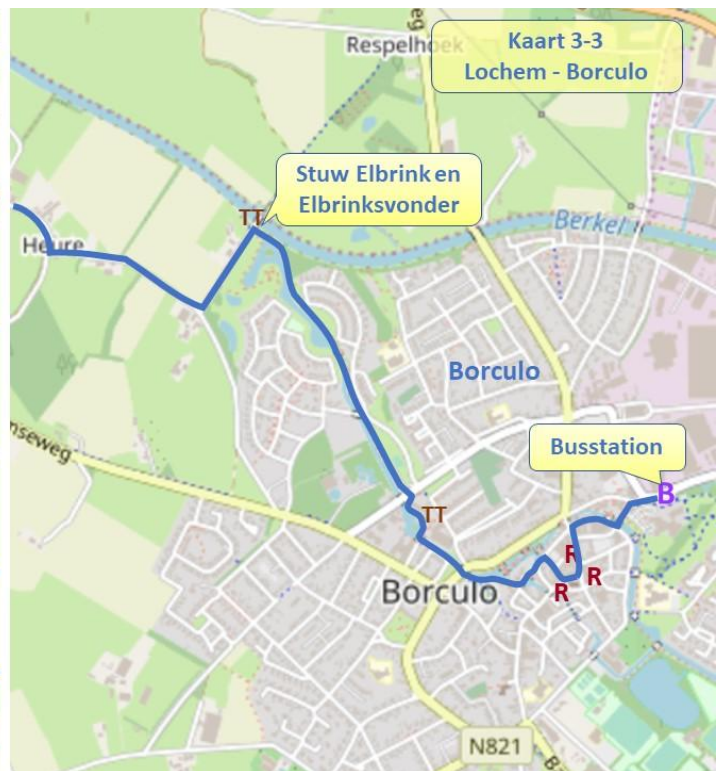
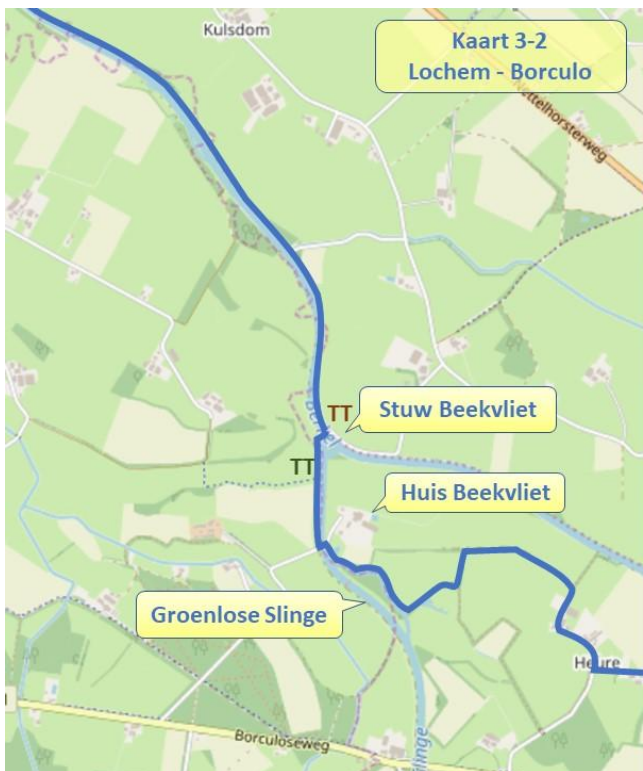
Auteur: Dolf Logemann

Lijnwandeling

Een fraaie dagwandeling door vooral kleinschalige agrarische landschappen, landgoederen en schouwpaden, met als kers op de taart een stukje van de stuwwal van de Lochemse Berg. Je loopt Lochem uit over het schouwpad richting de voormalige havezate De Cloese. Omdat het eerste deel van het schouwpad voorbij De Cloese niet toegankelijk is maken we een omweg via de stuwwal. Helemaal niet erg, want daardoor heb je een prachtig uitzicht op het dal van de Berkel. Via de bochtige Hofmanssteeg en een aantal boerenland- en schouwpaden kom je terug bij de Berkel. Het brede schouwpad wordt hier omzoomd door een rietzoom en een wal, waardoor je lekker beschermt loopt. Bij de grote Beekvlietstuw voegt de Groenlosche Slinge zich bij de Berkel. We volgen hier niet de Berkel, maar een kronkelend paadje langs een oude meander van de Slinge over het landgoed Beekvliet. Dat is gelukkig historisch verantwoord, want de Groenlosche Slinge was lang geleden de bovenloop van de Berkel. Voorbij Beekvliet loopt de route door het buurtschap Heure, een aardige mix van moderne boerenbedrijven en oude woonboerderijen. Na de Elbrinksvonder wandel je Borculo in, langs de smalle oude loop van de Stadsberkel. De Berkel gaf namelijk niet alleen Borculo zijn naam, maar voedt ook de stadsgracht van dit aantrekkelijke Achterhoekse stadje.

NB. Tijdens het broedseizoen (15 mrt - 15 juli) is een gedeelte afgesloten. Datzelfde gedeelte is jaarrond gesloten voor wandelaars met honden. Volg in beide gevallen de alternatieve route (zie bij punt 14 van de routebeschrijving).

Routebeschrijving

Let op: De route is tussen punt 17 en punt 24 verlegd naar de noordzijde van de Berkel. De routebeschrijving is inmiddels daarmee in overeenstemming gebracht, maar de kaartjes bij de routebeschrijving en het GPX-bestand zijn nog niet aangepast.

De beschrijving in de tekst vermeldt, cursief tussen haakjes geplaatst, consequent alle straatnamen. Dit is gedaan om de beschrijving te kunnen vergelijken met een topografische kaart of om gemakkelijker de weg te vragen. In de praktijk staan er echter niet altijd straatnaambordjes langs de route.

1. Ga vanuit het station rechtsaf. Door werkzaamheden wisselt de looproute hier geregeld, volg daarom de borden richting centrum. Voorbij de brug over het Twentekanaal rechtdoor lopen tot aan een rotonde
2. Rotonde half ronden en rechtdoor langs het water (Stijgoord), richting botenhuis van de Lochemse berkelzomp
3. Op het verhoogde terrein van het botenhuis linksaf, via klaphek
4. Volg het pad over het dijkje (richting wit huis) tot je opnieuw de Berkel bereikt. Opnieuw door een klaphekje en de route vervolgen over het schouwpad langs de Berkel
5. Bij de eerstvolgende brug, rechtsaf, brug oversteken en na circa 40 m linksaf over onverhard pad tussen twee hekken (NB. wandelen direct langs de oever wordt hier door de eigenaar niet op prijs gesteld)
6. Bij keuzepaaltje M61 rechtsaf, via smal onverhard paadje
7. Einde pad: verharde weg oversteken en tegenoverliggende zandweg in (Hoge Enkweg)
8. Linksaf bij eerstvolgende zandpad, bij keuzepaaltje M17
9. Bij kruising van paden schuin rechtdoor, volg de geel-rode markering (Hessenweg)
10. Bij volgende kruising rechtdoor (keuzepaaltje M19) . Doorlopen tot aan de bosrand aan je linkerhand, waar het pad sterk begint te stijgen

11. Direct voor de bosrand linksaf
12. Einde bosrand rechtsaf, opnieuw een onverhard pad (Hangzolder)
13. Hangzolder geheel aflopen tot aan verharde weg (Zwiepseweg), aldaar linksaf
14. Na 200 m rechtsaf (Hofmanssteeg). Deze begint als klinkerweg, maar wordt later een zandpad

< Tijdens het broedseizoen (15 maart t/m 15 juni) dien je tussen de punten 14 en 17 een alternatieve route te volgen. Dat geldt ook voor wandelaars met honden. Zie bij 'Praktische informatie.' >

15. Hofmanssteeg: na circa 900 m, bij keuzepaaltje W88, linksaf. NB. Dit brede pad eindigt als zeer smal voetpaadje tussen twee rijen bomen. Hier en daar moet je een hek omzeilen, over een over de weg gespannen schrikdraad stappen en je door een smalle opening tussen twee paaltjes doorwringen, omdat er 's zomers op dit stuk ook koeien lopen. De toegang is echter toegestaan (buiten het broedseizoen), het pad maakt deel uit van een officiële lokale rondwandeling. Het pad is voor honden verboden.
16. Einde paadje tussen de bomen linksaf, over graspad langs watergang.

Deze watergang heeft de fraaie naam 'Visserij'. De naam suggereert dat hier vroeger in een afgesloten dele van de beek vis werd gekweekt.

17. Bij verharde landbouwweg linksaf, daarna bij eerste boerderij rechtsaf. Na het erf wandel je over een mooie bomenlaan tot aan een witte slagboom
18. Ter hoogte van de slagboom linksaf via een smal paadje door een bossingel
19. Bij het paaltje van keuzepunt W89 rechtsaf, een graspad langs een akker
20. Aan het eind rechtsaf. Volg vanaf hier de bordjes van de lokale wandelroute 'Barchem' met blauwe pijlen op een witte ondergrond tot je bij een asfaltweg komt (Wengersteeg)
21. Ook aan de overzijde van de Wengersteeg verder via de route 'Barchem'. Doorlopen tot aan de kade van de Berkel
22. Op de kade rechtsaf tot aan de brug. Vervolgens via de brug naar de overzijde en daar rechtsaf, via het schouwpad onderlangs de Berkel. Dit pad is afgesloten met een laag hek, maar het Waterschap heeft aangegeven dat wandelen over het schouwpad is toegestaan (honden dienen aangelijnd te zijn)
23. Het schouwpad bijna 4 km volgen tot aan de grote Beekvlietstuw
24. Via de stuw naar de overzijde. Dit dijkje volgen tot aan een brug over het water aan de linkerkant

Het water aan de linkerkant is de Groenlosche Slinge die het landbouwgebied ten noorden van Winterswijk afwatert. Een voorloper van de Slinge vormde vroeger de bovenloop van de Berkel. Aan de rechterkant een landschappelijk mooi aangelegde vistrap.

25. Via deze brug linksaf, daarna direct rechtsaf via een smal, halfverhard fietspaadje (NB. het terrein van de villa Beekvliet is niet toegankelijk)
26. Pad volgen tot deze uitkomt op een klinkerweg. Alle zijpaden negeren.
27. Klinkerweg volgen, deze wordt een asfaltweg. Bij keuzepunt I89 links aanhouden

Je loopt hier door het buurtschap Heurne, dat vooral bestaat uit een mengeling van moderne landbouwbedrijven en fraaie woonboerderijen. Je passeert tevens de dikste fladderiep van Nederland, althans volgens het bordje dat er bij staat.

28. Eerstvolgende verharde weg linksaf (Elbrinksvonder) tot aan stuwcomplex (Stuw Elbrinksvonder)
29. Na houten klapbrug rechtsaf via een halfverharde fietspaadje. Dit half verharde paadje volgen tot aan de bebouwing van Borculo

Je verlaat hier de brede en gekanaliseerde Berkel die hier met een grote boog om Borculo heen gelegd. De veel kleinere waterloop aan je rechterhand is echter de oude loop van de Berkel, ook wel bekend als de Stadsberkel of 'De Berkel door Borculo'. Deze volgen wij tot aan het centrum van Borculo. In het centrum waaiert de Berkel uit in diverse waterlopen, waarvan het water onder meer de stadsgrachten vult.

30. Je blijft het fietspad langs de (oude) Berkel volgen, ook als het later een voetpad wordt. Volg dit padenstelsel tot aan de botenloods van de Berkelzompen
31. Direct na de botenloods links omhoog naar de straat (Graaf Wichmanstraat), deze oversteken en daarna nog 10 m rechtdoor. Daarna rechtsaf, via klein tegelpaadje langs een flatgebouw. Via een zwart metalen hek naar slingerend pad aan de achterzijde van de flat. Dit pad langs de oever van de Berkel volgen tot volgende brug
32. Brug oversteken en aan overzijde linksaf, tot aan opnieuw een brede straat (Burg. Bloemersstraat)
33. Staat oversteken en grindpad aan overzijde volgen, daarna brug over en voetpad richting watermolen (Molenkolkpad)
34. Voorbij watermolen direct linksaf en na de brug rechts aanhouden richting opnieuw een brug, daarna via klein paadje naar klinkerstraat (Korte Wal)
35. Rechtsaf op de Kort Wal (aan de linkerkant van de straat de oude loods voor de brandweerspuiten, 'Het Spuijthuis'), daarna linksaf (Muraltplein). Deze etappe eindigt bij het beeldje van de stormramp naast de oude Joriskerk.

Praktische informatie

Start: Station Lochem. Lochem ligt aan de spoorlijn van Zutphen naar Hengelo en Oldenzaal (Blauwnet)

Einde: Busstation Borculo. Borculo heeft busverbindingen met Ruurlo (lijn 23) en Deventer (lijn 56), beide met een station.

Alternatieve route tijdens het broedseizoen (15 maart - 15 juni):

> Bij de Hofmanssteeg niet rechtsaf, maar rechtdoor

> in de volgende bocht van de weg rechtsaf (De Heest, een voormalig zondagsschooltje op de hoek)

> Doorlopen tot aan boerderij De Sleumer en daar linksaf. Je bent nu bij punt 17 van de routebeschrijving.

Van het Berkelpad is ook een wandelboekje beschikbaar. Bestellen is mogelijk via www.anoda.nl.

Achtergrondinformatie

Havezathe De Cloese

De havezate De Cloese heeft een lange geschiedenis. Waarschijnlijk stond er al vóór 1378 een huis op deze plek, een zandkop in een overigens natte omgeving. Zeker is dat de Lochemse pastoor Sweder van Kervenheim in 1520 toestemming kreeg om hier een eigen huis te bouwen. Na zijn dood is De Cloese eigendom geweest van wisselende Achterhoekse adellijke families, waaronder Van Heeckeren, Van Keppel en Schimmelpenninck van der Oye. Vanaf 1828 heeft de havezate dienst gedaan als woonhuis, meisjesinternaat en politieopleidingschool. Een van de niet-adellijke bewoners was mr. C. Sickesz, een van de oprichters van de Heidemij en het Waterschap De Berkel. Het echtpaar Sickesz heeft de Cloese in 1886 verbouwd in de in die tijd populaire 'neo-renaissancestijl'.

De Lochemse Berg

De Lochemse Berg, bijna 50 m hoog, maakt deel uit van een kleine stuwwal (zijmorene) welke in de voorlaatste IJstijd werd opgeworpen door een enorme gletsjertong in wat we nu kennen als het IJsseldal. De westkant van de ijslob stuwde de Oost-Veluwe op, de andere zijde vormde de in elkaars verlengde liggende Lemelerberg, Holterberg, Lochemse Berg en Montferland. De Lochemse stuwwal bestaat verder uit de Kale Berg en de Paaschberg.

De witte wieven van Zwiep

Zwiep (Achterhoekers spreken van Zwéép) is een kleine boerengemeenschap dat sterk is verbonden met een legende over de arme boerenzoon Albert die de witte wieven op de Lochemseberg trotseerde ten behoeve van zijn geliefde Johanna. In het restaurant De Witte Wieven in Zwiep is de legende gematerialiseerd door middel van een flink aantal heksen op het terras.

Villa Beekvliet

Villa Beekvliet uit 1902 is gebouwd naar ontwerp van architect G. Halbertsma uit Almelo in neorenaissancistische stijl in opdracht van de gezusters Johanna Maria en Anna Geertruida van de Kastelee. De villa is gebouwd als zomerverblijf op de plaats van een voorganger uit 1835.

Koning Willem-Alexander, Heer van Borculo

Borculo (echte Achterhoekers spreken van Borculó, met de klemtoon op de laatste lettergreep) maakte lange tijd deel uit van de Heerlijkheid Borculo, waarvan de burcht net ten zuidoosten van het centrum lag. De Heerlijkheid was een leengoed van het Bisdom Münster. Na de Heren (en ook Vrouwen) van het geslacht Borculo, volgden diverse andere adellijke heersers, waaronder ook de Oranjes. Prins Willem V kocht de heerlijkheid in 1777. Daardoor voert Koning Willem-Alexander nog steeds de titel Heer van Borculo.

In Borculo bevinden zich twee interessante musea: het Kristalmuseum en het Brandweermuseum. In het Brandweermuseum bevindt zich, naast een collectie brandspuiten en andere blusmiddelen, ook informatie en documentatie over de stormramp die Borculo op 10 augustus 1925 trof.

De stormramp van Borculo

Op 10 augustus 1925 werd Borculo getroffen door een zeer heftige wervelstorm. Er vielen vier doden en 80 gewonden. 750 huizen raakten beschadigd, waarvan 240 zo ernstig dat ze als verloren moesten worden beschouwd. De gevolgen van het noodweer waren aanleiding voor een grote stroom ramptoeristen. Mensen uit het hele land trokken naar de Achterhoek en veroorzaakten daarbij files, een nog onbekend fenomeen in die tijd. Er waren zelfs betaalde busreizen naar Borculo voor ramptoeristen. Geschat wordt dat er in twee weken tijd een half miljoen kijkers op de ramp afkwam.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50

The advertisement features a background of various colorful maps. On the left, there are three overlapping map thumbnails. A large white number '4' is inside a red circle. The text is in bold, with the main headline in red and the price in white on a red background.